

Վերապատրաստող կազմակերպություն

ՀՀ ԿԳՄՍ Մարտունու Ս. Աբրահամյանի անվան ավագ դպրոց

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ- ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ «Սովորողների մեջ արժեքային համակարգի ձևավորումը առարկայի դասավանդման ընթացքում»

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝

ՄԱՐՏՈՒՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ՀԱՍՄԻԿ ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ԱՂԱՎՆԻ ԱԲՐՈՅԱՆ

ԴՊՐՈՑ՝

ՎԱՐԴԵՆԻԿԻ ԹԻՎ 2 հմ/դ

Մարտունի—2022

Բովանդակություն

Ներածություն	3
1. Գրական ակնարկ	6
1.1. Կերպարվեստի դասավանդման առանձնահատկությունները	8
1.2. Կրթական նշանակությունը	10
1.3. Հավելված	13
2. Փորձարարական հետազոտություն. Հետազոտական- փորձարարական դասեր	14
2.1. Խմբի նկարագիրը փորձարարական հետազոտությունների ընթացքում	14
2.2 Փորձարարական դաս 1- «Հին Եգիպտոսի արվեստը»	15
Դասի պլան 1 (Հավելված)	16
2.3. Դասապլան 1-ի վերլուծություն	17
2.4 Փորձարարական դաս 2 - «Հին Հունաստանի արվեստը»	18
Դասի պլան 2 (Հավելված)	19
2.5. Դասապլան 2-ի վերլուծություն	20
3. Եզրակացություն	21
4. Օգտագործված գրականություն և ցանկ	22

Ներածություն

Աճող սերնդի մեջ արժեքային համակարգի ձևավորման, գեղարվեստական կրթության ու գեղագիտական դաստիարակության հարցը այսօր դարձել է համապետական, համաժողովրդական հիմնախնդիր: Հանրակրթական դպրոցում աշակերտների գեղագիտական և արժեքային համակարգի դաստիարակության ընդհանուր համակարգում նշանակալից դեր ունի գեղարվեստական կրթությունը: Նրա նշանակությունը անհատի զարգացման ու ձևավորման մեջ բխում է գեղագիտական բուն էությունից, գեղագիտական հարաբերությունների բազմակողմանիությունից՝ կապված մարդու, բնության, արվեստի, հասարակության, ինքն իր հետ ունեցած փոխհարաբերություններից, ինչն ընդգրկում է անհատի գիտակցության, արժեքային համակարգի ձևավորման և գործունեության ողջ բնագավառը:

Կերպարվեստի ուսուցումը երեխայի առջև բացում է դեպի արվեստը տանաղ ճիշտ ճանապարհը՝ նրա համար բացահայտելով այն խնդիրներն ու նպատակները, որոնք նա պետք է դնի իր առջև արվեստի հետագա բարձրունքներին հասնելու համար: Այդ բարձրունքներին հասնում են միայն եզակիները: Այդուհանդերձ կերպարվեստի տարրական գիտելիքները նրանց անպայման օգնում են հասկանալու և գնահատելու գեղեցիկը և ավելի արդյունավետ լինելու իրենց ընտրած գործունեության բնագավառում: Հանրակրթական դպրոցում կերպարվեստի զանազան միջոցներով գեղարվեստական գերծունեության կազմակերպման համակարգում արժեհամակարգի ձևավորման առաջնային դերը, անշուշտ, պատկանում է կերպարվեստի ուսուցմանը:

Կերպարվեստից բացի ոչ մի այլ ուսումնական առարկա չի ապահովում այն գեղարվեստական գործունեությունը, որը կոչված է այսօրվա պահանջներով լիիրավ գեղագիտական կրթություն տալու, արժեքային համակարգ ձևավորելու և դաստիարակելու դպրոցականներին:

Դպրոցականի բուն գեղագիտական ունակությունների ձևավորումը սերտորեն կապված է նրա գեղարվեստական կրթության հետ, նրա բարոյական կերպարի, համոզմունքների, իդեալների ձևավորման հետ: Իսկ դա նշանակում է, որ գեղարվեստական գործունեությունը զգալիորեն ներագրում է անհատի արժեքային համակարգի ձևավորման վրա, այդ արժեքների կարգավորման և համակարգման վրա: Դպրոցականների գեղարվեստական գերծունեության ակտիվացումը ժամանակակից և հրատապ խնդիր է, որը պետք է լուծել զուտ գիտականորեն հիմնավորված մեթոդներով ու եղանակներով:

Կերպարվեստը դպրոցականների գեղարվեստական գործունեության հիանալի միջոց է: Բնության տարբեր վիճակները նկարելիս դպրոցականը առարկայական ածխարհը դիտարկելու և ուսումնասիրելու միջոցով մեծ հետաքրքրություն է հանդես բերում բնության գեղեցկության, գույների և ձևերի հարստության ու բազմազանության նկատմամբ: Նա տեսնում է ամբողջի և մասի հարաբերության համաչափությունը, ընկալում է բնության գունային երանգների ռիթմն ու ներդաշնակությունը: Ակտիվացնելով դպրոցականների գեղարվեստական գործունեությունը՝ միաժամանակ մենք լուծում ենք գեղագիտական դաստիարակության խնդիրները: Այդ նպատակին հասնելու համար նկարիչմանկավարժը պետք է լավ տիրապետի դպրոցականների հետ աշխատելու մանկավարժական մեթոդներին, ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ու վարման սկզբունքներին ու հնարներին: Այսպիսի մեթոդիկայի հմուտ կիրառման պայմաններում միայն կերպարվեստը կարող է դրսևորել իր կրթական ու դաստիարակչական նշանակությունը, առավել ակտիվ ու նպատակային դարձնել դպրոցականների գեղարվեստական գործունեությունը և արժեհամակարգի ձևավորումը:

Հաշվի առնելով ուսո՞ւմնադաստիարակչական աշխատանքների կարևորությունը ներդաշնակ ձևավորված անհատի համար՝ դեռ հին ժամանակներից խիստ ուշադրություն է դարձվել ուսումնական և դաստիարակչական աշխատանքների վրա:Սկսած Սպարտա և Աթենա դաստիարակությունից՝ ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների խմբի մեջ է մտել կերպարվեստ առարկան:Ստրկատիրական հասարակարգից սկսած՝ այն դարձել է հիմնական գործոն,որը հնարավորություն է տալիս մարդու քաղաքակրթության բարձրացմանը:Կերպարվեստը այն հիմնարար գիտությունն է, որով կարողանում են զբաղվել՝ բժիշկը, քաղաքագետը,բնագետը և բոլոր մնացած մասնագիտությունների մարդիկ:Այն օգտակար է այնքանով, որքանով ազդում է մարդու կեցության, նրա առօրյայի վրա:Աարժեքային համակարգի ձևավորման և գեղագիտական բոլոր գործոնները պարունակում են կերպարվեստի ուսումնական գործընթացում:Գեղեցիկ ձեռագիր ունենալը, գեղեցիկ հագնվելը,գեղեցիկ հարաբերվելը և ստեղծագործելը համարվում են անհատի դաստիարակության հիմնական պայմանները,որը և մենք ստանում ենք կերպարվեստի ուսումնադաստիարակչական հնարավորությունների առկայության դեպքում:

1. Գրական ակնարկ

«Ոչ մի այլ արվեստ չի կարող ավելի լավ և ավելի արդյունավետ խրախուսել կրթությունը և լուսավորությունը, քան գեղեցիկ արվեստները՝ պոեզիան, երաժշտությունը և գեղանկարչությունը» /Խ. Աբովյան/:

«Արժեհամակարգ» հասկացությունը մանկավարժական գիտության մեջ ըմբռնում է բավական լայն շառավիղով: Առավել ընդունված է այն ընկալումը, որ արժեհամակարգը մարդու բարոյական, գեղագիտական, հոգևոր, իմացական, մշակութային և էթնիկական արժեքների համախումբն է, որն անհրաժեշտ է անձի ներդաշնակ, բազմակողմանի ձևավորման զարգացման համար: Այս համախումբի կարևորագույն կետերից մեկն էլ գեղարվեստական կրթությունն է:

Գեղարվեստական կրթության բովանդակությունը ներառում է.

ա) պատմամշակութային իրազեկության ձևավորում՝ տարբեր դարաշրջանների և ժողովուրդների մշակույթի պատմության և տեսության ուսումնասիրությամբ,

բ) գեղարվեստական-գործնական իրազեկության ձևավորում, որը ենթադրում է արվեստի տարբեր տեսակների գեղարվեստական արտահայտչամիջոցների տիրապետում,

գ) գեղարվեստական ճաշակի և գնահատման չափանիշների ձևավորում հոգևոր-բարոյական և գեղագիտական բարձրագույն նպատակների ենթատեքստում:

Գեղարվեստական կրթության բովանդակության իրագործումը կատարվում է երեք մակարդակներով.

ա) արվեստի նկատմամբ վերաբերմունքի ձևավորում՝ որպես անհատի ազատ և բազմակողմանի զարգացման կարևորագույն պայմանի,

բ)արվեստի տարբեր տեսակների հետ գեղարվեստական հաղորդակցման պահանջմունքի ձևավորում համարժեք գեղագիտական գնահատանքի հիման վրա,

գ)գեղարվեստական գործունեության ինքնուրույն հմտությունների ձևավորում և դրա ընկալումը՝ որպես անհատի կյանքի անքակտելի մաս:

Գեղարվեստական կրթության հիմնական բովանդակությունն իրականացվում է մեթոդաբանական հետևյալ սկզբունքների հիման վրա.

ա)կրթության սկիզբ վաղ հասակից, գեղարվեստական կրթության տարբեր մակարդակների անընդհատություն և հաջորդականություն,

բ)բազմամշակութային մոտեցում, որը, հիմնվելով ազգային մշակույթի վրա,ենթադրում է արվեստի ծրագրերում ներառել գեղարվեստական ոճերի և ազգային ավանդույթների հնարավոր լայն շրջանակ,

գ)արվեստի առարկաների տեսակների փոխներգործության հիմքի վրա գեղարվեստական առանձին մասնագիտությունների դասավանդման համակարգված մոտեցում,

ե)տարբեր աստիճանների տարբերակված կրթական ծրագրերի տարածում՝ հարմարեցված յուրաքանչյուր սովորողի հնարավորություններին և ընդունակություններին,

զ)ոռուսումնական գործընթացի կազմակերպման ժամանակ նկատի ունենալ երեխաների տարիքային առանձնահատկություններն ու անհատականությունը,

է)անհատապես կողմնորոշված գեղարվեստական-կրթական մեթոդների ներդրում, անհատականացված մոտեցում առանձնահատուկ շնորհալի և այլ կարգի սովորողներին:

1.1. Կերպարվեստի դասավանդման առանձնահատկությունները

Գեղարվեստական կրթության բովանդակությունը և հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները պետք է համապատասխանեն հասարակության զարգացման հրատապ խնդիրներին, համաշխարհային մշակութային գործընթացին, անհատի հոգևոր պահանջմունքների բազմակողմանի բավարարմանը: Կերպարվեստը մեծ հնարավորություններ ունի գեղագիտական դաստիարակության գործում: Աշխարհի ճանաչողությունը կերպարվեստի միջոցների՝ գծի, գույնի ու կերպարների օգնությամբ, թույլ է տալիս միջավայրը՝ ընդհանրացնել նաև հայրենի բնության մեջ: Սա մեր աշխարհագրական տարածքն է՝ ազգամշակութային բազմադարյան շերտերով, իր քարակերտ և ձեռակերտ կոթողներով: Այն ազգի լեզուն է ու կենցաղը, նրա հանճարի բազմաբովանդակ պատմությունը: Ահա սա է այն իրական և բնական միջավայրը, որը պարտավոր ենք ներկայացնել որպես հենք՝ գեղագիտական դաստիարակության խնդիրներն իրականացնելու համար: Գեղարվեստական կրթությունը հանրակրթական դպրոցում կոչված է լուծելու սովորողների գաղափարական գիտակցության, աշխատանքային և գեղագիտական դաստիարակության, ճաշակի զարգացման, բնության, պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության գիտակցության ձևավորման, ինչպես նաև հոգևոր և բարոյական մի շարք խնդիրներ:

Ելնելով դաստիարակության ընդհանուր խնդիրներից՝ հանրակրթական դպրոցում կերպարվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել երեխաներին ճանաչելու շրջապատող աշխարհը, զարգացնել նրանց դիտողականությունը, ձևավորել տրամաբանական մտածողություն, ինչպես նաև տեսածի նկատմամբ գիտակցական վերաբերմունք:

Բացահայտել մարդկանց կյանքում ստեղծագործական աշխատանքի նշանակությունը:

Տալ աշխարհի գեղագիտական ընկալման ճիշտ կողմնորոշում:

Զարգացնել տարածական մտածողություն, պատկերային երևակայություն

Աշակերտներին ծանոթացնել ազգային մշակույթի ստեղծագործություններին:

Գեղարվեստական ստեղծագործության նկատմամբ սերմանել հետաքրքրություն և սեր:

Կերպարվեստն օգնում է երեխաներին տեսնելու աշխարհը ավելի ընդարձակ և բազմակողմանի: Առարկայի դասավանդումը լուծում է երկու փոխկապակցված խնդիր՝

տեսողական ընկալունակության զարգացումը,

տեսածի նկատմամբ գիտակցական վերաբերմունքը:

Տեսողական ընկալունակությունը աշակերտի կողմից ուշադիր դիտելու կարողությունն է՝ համեմատելով առարկաներն ու երևույթները, բացահայտելով նմանություններն ու տարբերությունները, առարկաների նյութի ու ձևի դասակարգումը:

Տեսածի նկատմամբ գիտակցական վերաբերմունքը բավականին բարդ գործընթաց է, սակայն կերպարվեստի դասավանդման մեջ առաջնային դեր ունի: Վերջինիս դերը շատ կարևոր է հատկապես մանկական տարիքում, երբ երեխան նոր է սկսում հասկանալ և գիտակցել իրեն շրջապատող իրականությունը:

1.2. Կրթական նշանակությունը

Արվեստն ընդհանրապես և կերարվեստը՝ հատկապես, իրենց մեջ խտացնելով շրջապատող իրականության ամենատարբեր երևույթները,, այդ թվում «մարդ-շրջապատող առարկայական աշխարհ» բազմաբնույթ փոխհարաբերությունները, իրենց վրա են ստանձնում անձի կրթության և դաստիարանության առանցքային դերը:

Իր յուրահատկության և բովանդակության, ինչպես նաև ուսումնական բոլոր առարկաների հետ փոխադարձ կապ ստեղծելու բացառիկ հնարավորության շնորհիվ, «Կերարվեստը» կոչված է խթանելու սովորողների մտավոր և հոգևոր ներուժի բացահայտումը, զագացումը և հարստացումը, ընդհանուր աշխարհայացքի ձևավորումը:

Կերարվեստի տարբեր տեսակներին հաղորդակցվելը և ինքնուրույն գեղարվեստական գործունեություն նաաստում է՝

- իրականության՝ գիտակցական և զգայական ընկալման ձևավորմանը,
- վերլուծական և ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը,

անձի ինքնաճանաչմանը, ինքնարտահայտմանը և մտահորիզոնի ընդլայնմանը,

- սովորողների գեղարվեստական կրթությանը, գեղագիտական և բարոյական դաստիարակությանը,
- ազգային-հայրենասիրական և մարդասիրական զգացումների արմատավորմանը:

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒ ՆԵՈՒ ԹՅՈՒ ՆՆ ԱՊԱՅՈՎՈՒ Մ Է

- երեխայի անձի զարգացումը,
- ինտելեկտի և ընդհանուր կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնական գործունեության ձևավորում,

- յուրաքանչյուր աշակերտի անհատական հնարավորությունների բացահայտում և այդ հիմքով շերտավորված ուսուցման կազմակերպում,
- ստեղծագործական կարողությունների զարգացում ,
- գեղարվեստական ստեղծագործության հուզական-գեղագիտական ընկալում,

ծանոթություն գեղարվեստական որոշ հասկացությունների,

- խոսքի զարգացում,
- նկարչական հմտությունների ձևավորում,
- արժեքային համակարգի ձևավորում:

Նպատակներն են՝

- ✓ Ջարգացնել և ներդաշնակել ընկման տրամաբանական և հուզական կողմերը:
- ✓ Ջարգացնել երևակայությունը, պատկերավոր մտածողությունը, դիտողականությունը, ուշադրությունը, նրբանկատությունը, աշխատասիրությունը, դյուրագգացությունը, հանդուրժողականությունը:
- ✓ Ձևավորել գեղեցիկը տեսնելու, զգալու, գնահատելու, պահպանելու և արարելու ցանկությունը և կարողությունը:
- ✓ Սովորեցնել գործնականորեն կիրառել գեղարվեստական գործունեության ընթացքում ձոռք բերված գիտելիքները և կարողությունները:
- ✓ Արմատավորել ցանկացած գործունեության նկատմամբ ստեղծագործ վերաբերմունք դրսևորելու կարողությունը:

Ինդիհրներն են.

- ✓ Ընդլայնել երեխաների աշխարհայացքը: Ջարգացնել գեղագիտական և գեղարվեստական ընկալունակությունները:
- ✓ Սովորեցնել համեմատել իրականը երևակայական ստեղծագործության հետ:

Յիմնական սկզբու նքներն են.

- ✓ Գեղարվեստական կրթության և գեղագիտական դաստիարակության անհրաժեշտություն բոլոր սովորողների համար:

- ✓ Գեղարվեստական կրթության և գեղագիտական դաստիարակության լավագույն ավանդույթների պահպանում և արդիականացում:
- ✓ Կերպարվեստի դասավանդում իրատեսական հիմքի վրա:
- ✓ Դիդակտիկայի սկզբունքների կիրառում:
- ✓ Յուրաքանչյուր աշակերտի համար մատչելիության ապահովում:
- ✓ Սովորողների ակտիվ և ազատ ստեղծագործական գործունեության խրախուսում:
- ✓ Առարկայի դասավանդման ընթացքում «գիտելիքի ձեռքբերում, գործնական կիրառում, արժեքային համակարգի ձևավորում» շղթայի անքակտելիության ապահովում:

Ծրագրերում առարկայի բովանդակային գծերը տարածվում են միասնաբար և փոխկապակցված ձևով, ամբողջական թեմաների միջոցով: Թեմաներից յուրաքանչյուրի համար նախատեսված է որոշակի ժամաքանակ, թեմայի բովանդակություն, դրան վերաբերող կրթական հիմնական խնդիրները, ինչպես նաև սովորողների համար ակնկալվող որոշչային գիտելիքները, կարողություններն ու հմտությունները: Կարևոր է նկատի ունենալ, որ սովորողների գեղարվեստական հմտութենների զարգացումն ու արժեքային համակարգի ձևավորումը դիտարկվելու են որպես բոլոր թեմաների ուսուցմանն ուղեկցող խնդիրներ:

Հանրակրթական դպրոցում «Կերպարվեստի» ծրագրերը հաշվի են առնում սովորողների բնական զարգացման ուղիները, այն դերը, որ խաղում է գեղարվեստական գործունեությունը: Գեղարվեստական գործունեությունը չի կարելի նույնացնել դպրուցում դասավանդվող մյուս առարկաների հետ, որտեղ ուսումնառությունն ընթանում է խիստ ուղղորդված պարզից բարդ սկզբունքով: Եթե դպրոցի առաջին իսկ տարիներից ուսուցումը սկսվի «գծանկարչական գրագիտությունից», այլ ոչ թե «ստեղծագործելու բերկրանքից», եթե առաջին իսկ դասերից աշակերտներին ներշնչենք, որ հարկավոր է առարկաները պատկերել գրագետ, այնպես, ինչպես մեծերը, նշանակում է երեխաների մեջ խեղդել կյանքի նկատմամբ կենդանի հետաքրքրությունը, գեղարվեստական գործունեության

նկատմամբ ստեղծագործական վերաբերմունքը: Ստեղծագործելու, փորձարկելու, ինքնուրույն հայտնագործություններ կատարելու բերկրանքը այն կարևոր արժեքներն են, որ աշակերտը ձեռք է բերում սովորելու առաջին տարիներին: Ոչինչ մարդուն այդքան հաճույք, երջանկության զգացում և սեփական ուժերի նկատմամբ վստահություն չի ներշնչում, որքան ստեղծագործական աշխատանքը

1.3. Հավելված

Գրաֆիկական աշխատանքի ուսուցման մեթոդներ

Կերպարվեստի ուսուցման գործընթացում հիմնականում կիրառվում է գրաֆիկական աշխատանքի ուսուցման մեթոդները: Դասաժամի ամենաքիչ բաժինը ընկնում է խասքային մեթոդին: Այս առումով ուսուցչի աշխատանքը գրատախտակի վրա կարևորվում է այնքանով, որ երեխաները առկա տեսնում են այն պատկերները, որոնք մտահոգում են իրենց առաջադրանքները կատարելու համար: Մանկավարժ — նկարիչը այս մեթոդիկական կիրառելիս օգտվում է իր մասնագիտական կարողություններից՝ պարզ գեղեցիկ միջոցներով պատկերել այն հարցի պատասխանը, որը առաջադրվում է դասարանի կողմից: Ուսուցչի արագ և վարժ կատարումը խրախուսանք է աշակերտների հանդեպ: Այն պարտավորեցնում է ուսուցչին միշտ վարժ լինել ճեպանկարների և կոմպոզիցիաների ստեղծման գործընթացում: Դանդաղաշարժությունը, պատկերի աղավաղումը հիասթափեցնում են աշակերտին, և նրանք դադարում են հարգել մանկավարժին: Գրատախտակին աշխատելու հիմնական նպատակը դասարանին մեկ անգամ ևս հուշում է աշխատանքի դժվար մասերը ընկալելի դարձնելու համար: Այն կարելի է կատարել մեծ թղթերի վրա - փետրագրիչներով կամ գունավոր կավիճներով, մատիտներով: Գրատախտակի վրա աշխատելու կուլտուրան պահանջում է, որ ուսուցիչը պատկերի այն հիմնանյան հանգույցը, որը կարևորում են աշակերտները:

Կոմենսկին ասել է. «Ուսուցիչը պետք է ոչ միայն բացատրի և պատմի տեսականորեն, որ նյութը ըմբռնվի միայն լսողությամբ, այլ նաև պատկերի, որ նյութը տպավորվի աշակերտի երևակայության մեջ»:

2. Փորձարարական հետազոտություն

2.1. Խմբի նկարագիրը փորձարարական հետազոտությունների ընթացքում

Հետազոտությունն իրականացվել է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիկի Ա. Օհանյանի անվան թիվ 2 հիմնական դպրոցում: Փորձարարական դասերը վարել են 6-րդ դասարանի աշակերտների հետ, որտեղ սովորում են թվով 25 աշակերտ՝ 7 աղջիկ, 18 տղա:

Հետազոտական-փորձարարական առաջին դասի թեման է եղել **«Հին Եգիպտոսի արվեստը»**, որի ժամանակ, ընդհանուր մոտեցմամբ, ուսումնասիրել ենք հնագույն քաղաքակրթություններն ու կանգ առել Հին Եգիպտոսի վրա՝ ուսումնասիրելով այդ շրջանի Եգիպտոսի արվեստն ու քաղաքակրթությունը:

Երկրորդ փորձարարական հետազոտությունը նույնպես վարել են նույն դասարանում: Արդեն իսկ երեխաները ունեին պատկերացում հնագույն քաղաքակրթությունների մասին նախորդ դասից, որն էլ հնարավորություն տվեց համեմատության սկզբունքով ուսումնասիրել նաև երկրորդ հետազոտական-փորձարարական դասը՝ **«Հին Հունաստանի արվեստը»**:

Ընդհանուր առմամբ այս դասարանում առկա է մոտիվացիայի պակաս: Կարծում են՝ փորձարարական դասերը կօգնեն աշակերտների մոտ հետաքրքրություն առաջացնել ուսումնական գործընթացի նկատմամբ:

2.2. Փորձարարական դա 1

«Հին Եգիպտոսի արվեստը»

Ուսուցչի անունը՝ Աղավնի Աբրոյան

Առարկա՝ Կերպարվեստ

Դասարան՝ 6-րդ

Դասի անցկացման ժամանակահատվածը՝ 02.08.2022

Դասի տևողությունը՝ 45 րոպե

Դասի տիպը՝ Խառը, համակցված

Դասի թեման՝ «Հին Եգիպտոսի արվեստը»

2.3. Դասապ ան 1-ի վերլ ու ծու թյ ու ն

Առաջին դասապլանում առանձնացրել եմ դասի նպատակները, խնդիրներն ու վերջնարդյունքը: Դասի թեման վերաբերում է Հին Եգիպտոսի արվեստին, և ինչպես տեսնում ենք դասապլանում ներկայացված դասի նպատակներին՝ ուսումնասիրել ենք Հին Եգիպտոսի արվեստի պարբերացմանը՝ հին, միջին և նոր թագավորության շրջանները: Յուրաքանչյուր թագավորական շրջան ուսումնասիրել ենք արվեստի այդ շրջաններից մարդկությանը հայտնի ներկայիս բաժանմամբ, ինչպես՝

- Հին թագավորության շրջան՝ Գիզեյի բուրգերը;Սֆինքս;Հավատալիքներ, պատկերացումները կյանքի և մահվան մասին:Արվեստի յուրահատուկ դերը՝ կյանքը կարճատև է, արվեստը հավերժական:
- Միջին թագավորության շրջան՝ որմնանկարչություն, հարթաքանդակներ,հիերոգլիֆներ,պատկերման կանոններ:
- Նոր թագավորության շրջան՝ Լուքսոր:Կառնակ:Թուֆանհամոնի դամբարանը:

Դասապլանում մանրամասնորեն ներկայացրել եմ նաև «Հին Եգիպտոս արվեստը» դասի խնդիրները, որոնք էին՝

- Անտիկ քաղաքակրթության ուսումնասիրում
- Հին Եգիպտոսի արվեստի ճյուղերի դասակարգում
- Հին Եգուպտոսի արվեստի նվաճումների ուսումնասիրում:

Դասի պլանում տեսնում ենք նաև դասի տիպն ու դասի մեթոդները:

Խոսելով դասի նպատակների, խնդիրների մասին, թվարկելով, թե ինչ միջոցներ կիրառելով պետք է դասը հետաքրքրիր ու ուսուցողական դարձնել, հասնում ենք դասապլանի վերջին կետին՝ վերնարդյունքին, որի միջոցով հասկանում ենք՝ որքանով էր հաջողված դասը:

Դասապլանի վերջում ներկայացրել եմ նաև դասի ընթացքը, որը հնարավորություն է տալիս, թե ուսուցչին, և թե աշակերտին համակարգված դասաժամ ունենալ:

2.4. Փորձ արարական դաս 2

«Հին Հունաստանի արվեստը»

Ուսուցչի անունը՝ Աղավնի Աբրոյան

Առարկա՝ Կերպարվեստ

Դասարան՝ 6-րդ

Դասի անցկացման ժամանակահատվածը՝ 16.08.2022

Դասի տևողությունը՝ 45 րոպե

Դասի տիպը՝ Խառը, համակցված

Դասի թեման՝ «Հին Հունաստանի արվեստը»

2.5. Դասապ ան 2-ի վերլ ու ծու թյ ու ն

Երկրորդ դասի թեման «Հին Հունաստանի արվեստն է», որի դասապլանում տեսնում ենք դասի խնդիրները, նպատակներն ու վերջնարդյունքը:

Դասի պլանում նախ ներկայացրել եմ, թե ինչ նյութեր են անհրաժեշտ դասապրոցեսը իրականացնելու համար:

Դասապլանում կարևոր է դասի նպատակները, ինչպիսիք են՝

- Ծանոթացնել հին հունական արվեստի զարգացման փուլերի և շրջանների հետ՝ Կրետե-Միկենյան և բուն հունական/հոմերոսյան, արխայիկ, դասական և հելենիզմի շրջաններ/:
- Հին հունական աստվածները:
- Հին հույների պատկերացումները ներդաշնակ գեղոցկոիթյան մասին:
- Դարաշրջանի մարդու իդեալը:
- Ճարտարապետություն և քանդակագործություն
- /Աթենքի Ակրոպոլիսը, Պարթենոնի տաճարը/, Ջնսի և Աթենասի արձանները
- /Ֆիդաս/, «Սկավառակ նետողը»/Միրոն/, Նիկե, Միլոսյան Աֆրոդիտե/:

Դասապլան 2-ում տեսնում ենք նաև «Հին Հունական արվեստի» դասի խնդիրները՝

- Հունական դիցաբանության ուսումնասիրում
- Հին Հունաստանի արվեստի ճյուղերի դասակարգում
- Հունական դիցաբանության աստվածներն ու արվեստը:

Դասի համար առանձնացված այս խնդիրները աշակերտներին հնարավորություն կտան դասի ըմբռնման՝ լավագույն կերպով:

Դասապլանում տեսնում ենք նաև դասի վերջնարդյունքները, ինչպիսիք են՝

- Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարները:
- Առանձնացնել տարբեր պատմական իրադարձություններն ու սովորույթները ներկայացնող տարրերը:
- Կատարել վերլուծություն:
- Ներկայացնել թեմայի հիմնական առանձնահատկությունները:

3. Եզրակացու թյ ու ն

Հետազոտական աշխատանքիս թեման՝ «Սովորողների մեջ արժեքային համակարգի ձևավորումը առարկայի դասավանդման ընթացքում», իր անմիջական կապն ունի աշխատանքումս ներկայացված երկու հետազոտական-փորձարարական դասերի հետ, քանի որ աշակերտների ուսումնասիրման կենտրոնում արվեստն է՝ հին շրջանի մարդկության քաղաքակրթության հաստատումը :

Առարկայի՝ Կերպարվեստի , կրթական նշանակությունն ու դասավանդման կարևորությունը արդեն նշել եմ աշխատանքի գրական ակնարկում, որտեղ մանրամասնորեն ցույց եմ տալիս կերպարվեստի հնարավոր ազդեցությունը սովորողի արժեքային համակարգի ձևավորման ու դաստիարակման վրա: Եվ պատահական չէ, որ «Կերպարվեստ» առարկան սովորողին դասավանդվում է միջնակարգ դպրոցում, այսինքն՝ դա խթանում է երեխայի զարգացմանն ու աճմանը:

Հետազոտական երկու դասերի թեման արվեստն է եղել: Ուսումնասիրել ենք, թե Հին Եգիպտոսի, թե Հին Հունաստանի արվեստները և կարող եմ հստակ նշել՝ այն հետաքրքրություն առաջացրեց գրեթե բոլոր երեխաների մոտ , քանի որ նրանք, թե երևակայում էին դասի միջոցով, թե ճանապարհորդում անտիկ քաղաքակրթության երկու կարևոր երկրներով ու փորձում էին բացահայտել մի շարք առեղծվածներ՝ արտահայտելով իրենց կարծիքներն ու տեսակետները:

Այս ամենը հավաստում է, որ առարկայի՝ Կերպարվեստի , դասավանդումը անմիջապես կապված է աշակերտների մտահորիզոնի զարգացման ու նրանց մեջ արժեքային համակարգի ձևավորման վրա:

4. Օգտագործված գրականություն

- ❖ Անի Խուդոյան «Երեխաների հետ հոգեբանական աշխատանքների ուղեցույց», (Մեթոդական ձեռնարկ հոգեբանների և մանկավարժների համար), Երևան, 2018
- ❖ Մարիամ Պետրոսյան «Կերպարվեստ», Ուսուցչի ձեռնարկ 1-4, Երևան, 2014
- ❖ Լեմա Ներսիսյան «Բնանկար», Երևան, 2011
- ❖ Ա. Արնաուդյան, Ա. Գյուլբուդադյան, Ս. Իսախանյան, Ս. Խրիմյան, Ս. Պետրոսյան, «Մասնագիտական զարգացման ձեռնարկ ուսուցիչների համար», Երևան, 2004, ԿԱԻ հրատարակչություն
- ❖ Ն. Վ. Վոլկով « Առարկայական աշխարհի արվեստ», Մոսկվա, 1977